

Dobrý deň prajem. Prajem vám krásne dopoludnie a celú sobotu, že ste prišli takto pracovať a nasávať informácie. Je mi veľkou ctou, že sa môžem tejto konferencie zúčastniť. Rada by som vám predstavila nový úrad, ktorý je zriadený od 1. marca. Tu vidíte kontaktné údaje, ale ďalej sa ešte k nim vrátíme. Dovoľte, aby som vám odovzdala pozdravy aj od mojich kolegov, teda prevažne kolegýň a jedného kolegu. Jedna kolegyňa je tu aj prítomná, pani doktorka Mária Arnoldová. Ja by som vám rada predstavila, akými vecami sa môže úrad zaoberať, ako môžeme pomôcť, teda aké sú naše kompetencie a ako sa na celom úrade pracuje.

Tento úrad vznikol na základe Zákona 176/2015, ktorý je určený od 1. septembra 2015. V zákone sa uviedlo, že na čele úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím je komisár, ktorého volia poslanci Národnej rady na základe odporúčania reprezentatívnych organizácií ľudí so zdravotným postihnutím. Týmto sa chcem poďakovať za podporu, podporné stanovisko pánovi Heftymu. A tiež vám všetkým a veľmi rada naozaj som sa tejto kandidatúry zúčastnila. Voľba prebehla 2. decembra, boli sme dve kandidátky, pani doktorka Lýdia Brichtová a ja a poslanci ma väčšinou hlasov zvolili do tejto pozície. Takže zákon hovorí, že odo dňa nasledujúceho po voľbe sa komisár ujíma funkcie, takže od 3. decembra 2015 vznikla moja funkcia.

Keďže nebol vytvorený tento úrad, zákon v prechodných ustanoveniach povedal, že máme 6 mesiacov na to, aby sme vytvorili úrad, pani komisárka pre deti a ja ako komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím.

Prečo tento úrad vznikol? Slovenská republika ratifikovala dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, v ktorom sa v článku 33 ods. 2 zaviazala vytvoriť takýto nezávislý orgán, ktorý bude monitorovať ochranu ľudských práv garantovaných týmto dohovorom a bude poskytovať pomoc ľuďom, ktorí sú dotknutí porušením článkov dohovorov. Úplne znenie tohto dohovoru nájdete na našom webovom portáli, bude ďalej zverejnený. K tomuto dohovoru sú pripojené aj správy vlády o tom, ako sa tento dohovor plní plus alternatívna správa a teraz sú aktuálne tam zverejnené aj informácie, odporúčania výboru pre ľudí so zdravotným postihnutím v Ženeve, kde sa prerokováva táto vládna správa z roku 2012 a je tam 88 odporúčaní, ktoré vláda musí zabezpečiť.

Takže tu sú kontakty na náš úrad. Na tomto webovom portáli nájdete zatiaľ informácie trošku v obmedzenom rozsahu. Moja vízia je, že tento portál bude dostupný aj z hľadiska sledovania počtu podaní zameranie tých podaní, na ktoré úrady sú tieto dané, v akom štádiu sú vybavené, každý vydavateľ podnetu bude môcť sledovať, kde sa jeho podanie nachádza. Budeme robiť na tomto portáli, zverejňovať stanoviská k takým problémom, ktoré sme riešili a tieto stanoviská budú mať za cieľ, aby pomohli všetkým, ktorí sa s tým problémom stretnú, aby vedeli argumentovať, aby mali právne podklady k tomu a aby sme menili myslenie ľudí vo vzťahu k ľuďom so zdravotným postihnutím.

Toto je kontakt na náš úrad, telefóny, sekretariát na webovom portáli je možné podať podnet alebo je možné sa osobne stretnúť a požiadať cez tento portál o osobné stretnutie, navrhnúť termín stretnutia a následne sa tento termín potvrdí.

Ešte sa vrátim k tomu, chcela som tam doplniť úradné hodiny, ospravedlňujem sa. Tie máme každý deň. Každý deň sa dá prísť na náš úrad. V pondelok, stredu od 8:00 do 18:00, v utorok a štvrtok od 7:30 do 17:00 a v piatok od 7:30 do 15:00. Máme teda tie úradné hodiny tak prispôbené, aby mohli prísť aj ľudia po práci, aby sme boli k

dispozícii. Takže každý deň sa dá prísť, ale keď má niekto špeciálny problém alebo potrebuje zabezpečenie tlmočenia, je lepšie, keď sa objedná cez ten systém na termín a napíše aj, akú špeciálnu pomoc potrebuje, alebo akých problémov sa to týka, pretože sa môže stať, že ten zamestnanec, ktorý má službu a je tam do šiestej na úrade, nie je presne špecialista na tú danú problematiku. Takže potom sa ten podnet spíše a odovzdá sa tomu zodpovednému zamestnancovi.

Na úrade máme rozdelené referáty podľa jednotlivých článkov dohovoru, aby sme pokryli všetky oblasti dohovoru. Takže zákon o komisárovi hovorí o tom, že komisár je nezávislý orgán, nepodlieha ani vláde ani žiadnemu verejnoprávnomu orgánu, vykonáva svoju činnosť samostatne a túto svoju nezávislosť si aj vynútili tie ustanovenia dohovoru a parížske princípy, ktoré aj potvrdili, že tento orgán aj keď je financovaný zo štátneho rozpočtu, nepodlieha kontrole žiadneho orgánu štátnej moci, ani súdu, ani vláde ani parlamentu.

Jediné, čo máme povinnosť, samozrejme, tým, že sme financovaní zo štátneho rozpočtu, tak podliehame kontrole Národného kontrolného úradu a každý rok podávame správy do parlamentu do 31. marca za predchádzajúci kalendárny rok.

Pôsobnosť komisára sa vzťahuje len na tie subjekty, ktoré môžu zasahovať do ochrany práv ľudí so zdravotným postihnutím. Čiže tento orgán je vytvorený ako špecializovaný orgán, aj keď sa uvažovalo, že na čo je verejná ochrankyňa práv a potom komisár pre deti a komisár pre osoby so zdravotným postihnutím. V tomto smere je veľmi dôležité zvýrazniť, že tento úrad je špecializovaný pre problém typu ľudí so zdravotným postihnutím.

Kým verejná ochrankyňa práv má na starosti rôzne porušenia, zásady, tak toto je špeciálne určené vzhľadom na plnenie dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Tu vidíte, na ktoré orgány sa naša pôsobnosť vzťahuje. Vždy to musí súvisieť so zásahom do práva človeka so zdravotným postihnutím.

Cieľom tohto úradu je napĺňanie dohovoru, a teda bolo potrebné určiť, pre ktoré subjekty tento úrad je určený, pretože keď hovoríme, že sme určený pre ľudí so zdravotným postihnutím, tak treba špecifikovať tie subjekty, pre ktorých máme pôsobnosť konať. Východiskom tohto je článok 1 dohovoru, kde sa hovorí, že osoby so zdravotným postihnutím sú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s inými rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života na rovnakom základe s ostatnými.

Takže pre nás sú dôležité informácie aj v tom smere, že akým postihnutím tento človek trpí. Nie je dôležité to, či je to človek s ťažkým zdravotným postihnutím.

Kto sa môže obrátiť na náš úrad? Stále tu hovoríme o tom, že tento úrad je určený pre ľudí so zdravotným postihnutím, ale na úrad sa môže obrátiť ktokoľvek, kto sa dozvie o tom, že takémuto človeku sa zasahuje do jeho práv, takže môže to byť nielen ten človek so zdravotným postihnutím, ale ktokoľvek, kto sa o tom dozvie priamo alebo sprostredkované.

Dokonca keďže dohovor OSN hovorí o tom, že ľudia so zmyslovými a intelektuálnymi postihnutiami majú tiež právo na plnú spôsobilosť na právne úkony, v tomto kontexte je aj spracovaný zákon o komisárovi, že aj ľudia, ktorí sú pozbavení alebo obmedzení v spôsobilosti na právne úkony, môžu samostatne podať podnet bez toho, že by o tom vedel ich opatrovník alebo zákonný zástupca.

Toto isté platí aj pre deti so zdravotným postihnutím, že môžu takéto podania urobiť aj bez vedomia svojich zákonných zástupcov, rodičov, pestúnov.

Ešte by som chcela doplniť, že deti so zdravotným postihnutím sa môžu obrátiť jednak na komisárku pre deti aj na komisárku pre osoby so zdravotným postihnutím. Evidujeme aj tieto podania týkajúce sa deti so zdravotným postihnutím.

Aké sú kompetencie komisára, čo my môžeme robiť v súvislosti s ochranou práv ľudí so zdravotným postihnutím? Posudzujeme na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy daný zásah. Ak nastane taká situácia, že aj my sa dozvieme o tom, že došlo k takémuto zásahu, môžeme začať z vlastnej iniciatívy konať. Takže nemusíme čakať na konkrétny podnet, ale môžeme sami začať konať.

Ďalej: Veľmi dôležitou činnosťou je aj monitorovanie dodržiavania ľudských práv. Máme naplánované monitorinky tento rok aj v oblasti komunikačných zručností a zabezpečenia informácií cestou webových portálov. Táto úloha je však dlhodobejšia aj s pánom doktorom Mamojkom, predsedom Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím, sme sa dohodli, že táto úloha bude sledovaná aj naším úradom. Takže poskytovanie informácií cez portály aj v kultúrnych inštitúciách, múzeách, galériách.

Uskutočňujeme rôzne výskumy, prieskumy. Všetko tieto informácie sú veľmi dôležité, aby sme mohli zmeniť a iniciovať zmenu legislatívy. Máme teda takéto podnety už spracované, hodnotíme ich a budú výsledkom našej správy.

Aj napríklad takouto účasťou na vašej konferencii a na rôznych iných konferenciách, pretože už sme ich absolvovali niekoľko, veľmi radi sa zúčastňujeme takých výročných významných dní jednotlivých združení a týmto chceme vysloviť aj podporu tejto vašej skupine aj všetkým vašim kolegom, príbuzným, členom združení. Je pre nás veľmi dôležité sa osobne stretávať so zástupcami týchto združení, pretože tie stretnutia sú plné emócií a nikdy aj keď si prečítate akýkoľvek leták alebo webovú stránku, nikdy nepochopíte tú problematiku alebo neviete to prežiť s tými ľuďmi, ako keď sa osobne stretnete.

Takže preto teda volíme tieto stretnutia a už sme ich absolvovali 40. AJ keď teraz nie sú všetky na našom portáli, dala som si záväzok, už sú všetky spísané, že cez víkend ich tam doplníme.

Toto všetko, čo sme si povedali, čo môžeme robiť, má mať nejaký výsledok. Ako teda môžeme tie jednotlivé prípady uzatvárať?

Môžeme jednak navrhovať prostriedky nápravy, vydávať stanoviská, predkladať oznámenia a ukladať opatrenia na nápravu. Tieto opatrenia môžeme sledovať a v prípade, že dotknutý subjekt tieto opatrenia nesplní, máme právo to avizovať jeho nadriadenému orgánu, ak neexistuje, môžeme podať mimoriadnu správu vláde SR, ktorá

sa tým bude zaoberať.

Tento úkon vzhľadom na to, že pracujeme 4 mesiace, sme ešte nezrealizovali. Zatiaľ, keď sme takéto opatrenia uložili, sa plnia, ale nevieme, ako bude vláda reagovať, neviem to predpokladať, ako sa vysporiada s touto mimoriadnou správou.

Môžeme sa zúčastňovať aj súdnych konaní, ale musia súvisieť s dohovorom. Ak teda človeku so zdravotným postihnutím bolo zasiahnuté rozhodnutím verejnej správy alebo súdom alebo akýmkoľvek iným subjektom, právnickou osobou, fyzickou osobou a tento človek sa bráni a uplatňuje tie práve z dohovoru, do týchto konaní môžeme vstupovať.

Vstúpili sme do konaní, ktoré súviseli s neplatným rozviazaním pracovného pohovoru, kde zamestnávateľ nespĺnil podmienky podľa Zákonníka práce a nevytvoril takémuto človeku pracovné podmienky, ktoré by dovoľovali vzhľadom na jeho zdravotné postihnutie vykonávať prácu, ale naopak, mu dal z dôvodu, že nespĺňa predpoklady na výkon práce, mu dal výpoveď.

Tiež sme vstúpili do konania osobnej asistencie, kde Úrad práce namiesto toho, aby poskytol príspevok na osobnú asistenciu, rozhodol o tom, že žiadateľ má mať opatrovateľa, teda že v konkrétnom prípade matka má vykonávať opatrovanie, že má si požiadať o príspevok na opatrovanie. Pritom je to aktívna matka, ktorá pracuje, financuje celú rodinu a s takýmto príspevkom 220 eur by veľmi ťažko celú rodinu uživila. To je nonsens, to nechápem, ako je vôbec možné, že úrad práce bude takto zasahovať a prikazovať, že nie na osobnú asistenciu. Nonsens úplný.

A také vypuklé veci, kde sme už aj ukladali opatrenia, sú napr. zabezpečenie prístupnosti do budovy z hľadiska bariérovosti, architektúry stavby, kde človek dostal príspevok na schodiskovú plošinu, ale stalo sa to, že on sa z tej budovy nemôže dostať, pretože pri zmene vchodovej brány do budovy urobili tam taký prah, takú prekážku, že on sa jednoducho cez tú bránu nedostane. Tento človek síce dostal príspevok na schodiskovú plošinu, ale päť rokov sa nedostal z budovy.

Takže takýmto spôsobom sa snažíme pomôcť a v prípade, že nebudú tieto opatrenia uložené, nastane krok B, že podáme správu vláde. Ale zatiaľ sa nám darí veľmi pozitívne komunikovať so zasahovateľmi a keďže ten Úrad komisára má určité postavenie toho dohľadu, tak tie subjekty začali inak uvažovať, už si nemôžu robiť, čo sa im zachce, ale je to právo vymáhateľné aj na súde.

Môže sa tiež stať, keď tento človek má takýto zásah a subjekt, ktorý zasahuje, nespĺňa opatrenia, môže sa obrátiť na súd žalobou o diskriminácii a priznanie nemajetkovej ujmy. A toto už svojím spôsobom trochu vystraší tých zasahovateľov.

Zaujímavé je aj to, že pri vybavovaní podnetov môžeme hovoriť o ... s dodávateľom tohto podnetu, s deťmi o samote. Takže táto práca nie je kontrolovaná žiadnymi tretími osobami.

Ako je možné podať podnet? Už som na úvod povedala, že podnet je možné podať aj elektronicky. Nie je problém podať podnet aj cez e-mail alebo prostredníctvom tejto webovej adresy alebo písomne alebo ústne do zápisnice pri osobnej návšteve. Nech sa páči, tu je tá cesta, ktorá vedie ku podaniu podnetu, alebo písomne na adrese Račianska

153. Náš úrad je trošku ďalej od centra, ak sa pustíte cestou električkou smerom na Raču, tak za železničnou stanicou Vinohrady je električkové depo a hneď vedľa je taká sklenená budova. Tam je sídlo úradu. Hľadali sme sídlo, ktoré je bezbariérové vo všetkých oblastiach, aby naozaj nevznikal nejaký problém dostať sa na náš úrad alebo že povieme, že nefunguje schodisková plošina, tak sa sem ani nedostanete, toto určite nie, ja som si zobrala do hlavy, že to musí byť bezbariérové a preto sme museli ísť trošku mimo centra, lebo v centre je veľmi drahé parkovanie a priestory, lebo takáto bezbariérovosť je len v nových budovách.

U nás môžete parkovať pred budovou na parkovisku alebo v garážovom dome bezplatne, nie je problém, bezproblémové parkovanie.

Toto som už hovorila, je možné podať podnet ústne do zápisnice alebo podať cez osobné podanie.

Pri styku s komisárom môže každý využívať svoj materinský jazyk. Ak potrebujeme niečo špeciálne zabezpečiť, je lepšie avizovať toto stretnutie, aby sme to mohli zabezpečiť.

Všetky tieto výdavky sú na náklady Úradu. Takže tu sú výsledky posúdenia, vyjadrenie v každom prípade, toto sa doručuje len dodávateľovi podnetu. Stanoviská som hovorila, že budú všeobecného charakteru, sú určené pre veľkú skupinu ľudí, ktorý sú dotknutý daným problémom.

Tu sú opatrenia na zlepšenie stavu. Toto som už povedala, keďže máme málo času. Myslím, že tá prezentácia bude prístupná aj v rámci tých materiálov z tejto konferencie, nemal by byť problém.

Dôležité je napr. aj to, ako zistíme, že rozhodnutie je v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom, môžeme to avizovať generálnemu prokurátorovi.

Môžeme aj odložiť. Ak podnet nespadá pod kompetenciu Úradu komisára, napríklad že nemôžeme zastupovať ľudí v konaniach, ktoré súvisia napr. s vymáhaním nejakej pohľadávky napr. z nezaplatenej faktúry, to nesúvisí so zásahom do ľudských práv, ale napríklad ak by došlo k zasahovaniu v rámci susedských sporov, že by bol nejakou treťou osobou rušený v užívaní napr. nehnuteľnosti, taký prípad máme teraz a súviselo by to s ochranou súkromia, tak do takého konania musíme vstúpiť.

Ak teda musíme odložiť podnet, mňa srdce bolí, ale vždy poskytneme to poradenstvo, informácie o tom, čo má ten človek robiť, ako má postupovať, tieto základné informácie týkajúce sa vyriešenia problému. Pred Vianocami sme boli na stretnutí s českou ombudsmankou, povedala, že prvý rok mala 90 percent podaní, ktoré odmietali, lebo ľudia sa nahnuli so všetkými problémami, ktoré chceli riešiť, ale verejné ochrankyne práv 90 percent podaní museli prvým rokom odmietieť. Ale všetky dostupné informácie, ktoré vieme ponúknuť, tieto informácie dostane.

Ďakujem veľmi pekne.

Ďakujem veľmi pekne, teraz k tomu nejaké otázky, kľudne sa môžeme pripraviť.

Skutočne sa teším tejto prezentácie, ktorú som sledoval, tento úrad veľmi pomáha v súvislosti s riešením rôznych problémov, držím vám palce a bol by som rád, keby ste mali veľa zamestnancov, desať, dvadsať, pretože skutočne nepočujúci majú veľa problémov. Vieme ukázať problémy, ale je veľký problém, keď chceme riešiť, nie sú na to financie, čakáme 30 rokov. Poviem príklad, najväčší problém sú skryté titulky, 30 % musí slovenská televízia splniť, my by sme chceli 100 %, nerieši sa kvalita titulkov, ale rieši sa, koľko to bude stáť, čiže toto je ten problém, stále hovoríme o tých peniazoch. Budeme sa spoliehať na to, že budete tlačiť na tie inštitúcie, je to hrubé porušenie našich práv. To je príklad, ktorý som chcel povedať a držím vám palce.

Ďakujem veľmi pekne. Ďalší?

Vy ste hovorili, že podnety nemusia byť zo strany nepočujúcich, ale keď je rodinná situácia, keď berú výplaty a ľudia sa toho boja, že sa im situácia zhorší, že to nepomôže. Keď sa tento podnet podáva, ako môžem pomôcť. V takom prípade, že rodina nedisponuje finančnými prostriedkami, veľmi zložitá situácia naozaj. Ono viete, je to problém, pretože ako my môžeme zasiahnuť v tomto rodinnom vzťahu, keď ten človek tým, že súhlasí, že finančné prostriedky mu budú spravovať rodinní príslušníci. On je poberateľom toho príspevku, tak on ako keby tým, že ho odovzdáva do rúk tej rodiny, tak berie ten rodinný príslušník. Musíme ľudí učiť k tomu, aké sú ich práva a preto sú dôležité prednášky, je odkázaný na pomoc tej rodiny a zrejme to berie ako satisfakciu za to, že mu poskytujú bývanie, ale naozaj rodiny s tým žijú a neužívajú ich len človek s postihnutím. Keď povie, že si nepraje, aby ten príspevok brali, aby mu to chodilo na účet, vybrať kartu a dohodnúť sa s rodinou, akým spôsobom sa budú spolupodieľať. Keď sa na nás tento človek obráti, musíme to vysvetliť rodine, v čom spočíva jej úloha. Spôsobom zákon o rodine platí, že rodičia sa starajú o svoje deti, deti o rodiča. Nebýva vôbec s rodinou? Ako mu môžem brať peniaze? Tak vytvoriť kartu, z účtu vybrať. Môže mať. Jasné, čiže potom jedine teda avizovať na pošte, že. Ale tá osoba koná na základe plnej moci? Lebo zase na pošte nevydajú peniaze. Čiže potom jedine na pošte spísať záznam o tom, že vyberá peniaze bez plnomocenstva alebo to plnomocenstvo zrušíť a aby tie peniaze nevydávali. Jedine potom takým spôsobom prísť radšej osobne, my si toho človeka predvoláme, lebo tá kompetencia sa vzťahuje na fyzické osoby a na vstup do ich súkromia.

Odporúčam, aby ste sa osobne stretli.

Iba dám odporúčanie. Videl som vašu webovú stránku, chcel by som odporučiť, že nepočujúci majú problém s gramatikou, s porozumením obsahu, chcel by som, aby tam boli videá v posunkovom jazyku, aby im bolo zrozumiteľné. Viem, že je to finančne dosť náročné, ale určite privítame niečo také. Máme na to právo.

Môžem sa spýtať? Máte na mysli jednotlivé texty, čo sú tam? Alebo čo preložiť do posunkového jazyka? Konkrétne celé texty, čo sú tam? Alebo ich napísať jednoduchšie?

Jednoduchšie napísať, to je úplne zbytočné. Odporúčam ten text. Vieme, že nepočujúci majú nárok prijať informácie v posunkovom jazyku. My si to vieme vysvetliť, čo to je, o čom to je, ako postupovať pri sťažnostiach, tie informácie a postup, aby nám to bolo jasné. Dokázali by sme sami vykonať, potom tie informácie budú na internete.

Aj zákony napríklad?

Áno, aj zákony aj dohovor.

Dobre.

Ja by som sa chcel spýtať. Ja som od malička nepočujúci, ostatní majú zvyšky sluchu, stretávam sa s bariérami, máme problémy s výškou sumy invalidného dôchodku...

Tie dôchodky sa posudzujú podľa typu hluchoty, to je predmetom posudku lekárov. Teraz ste nesúhlasili s posudkom, neviem, či ste sa odvolávali, či ste využili všetky prostriedky na argumentáciu? A potom ste podali aj žalobu na súd?

Nie. Nie podal.

Potom podať návrh na zvýšenie dôchodku, neviem, či sa doplnilo, je tam o 10 % navýšenie v prípade pridruženého postihnutia. To by bolo treba sa pozrieť konkrétne u nás, takže prídte.

Ďakujem.

Chcela by som poďakovať, vaša prednáška pre nás bola veľmi zaujímavá.

Ďakujem pekne. Ďakujem.

